

شغل و شخصیت

مقدمه:

بسیاری از اندیشمندان معتقدند که شغل در واقع جدای از زندگی و سایر فعالیت های آدمی نیست. برخی از صاحب نظران حرفه ای نیز شغل را محور هویت و حتی شخصیت می دانند و ویژگی های شخصیتی یا انواع شخصیت را بر اساس شغل شناسایی کردند. امروزه پیچیدگی و تغییرات دنیای کار و سرعت فزاینده رشد فناوری و تقاضای روزافزون برای ورود به برخی مشاغل همچنین نیاز به کسب دانش و مهارت ها با توجه به تفاوت های فردی موجب برهم خوردن تعادل در بازار کار شده است و مشکلاتی را در چگونگی گزینش نیروی انسانی در سازمان ها به وجود آورده است.

با توجه به ابعاد شخصیت انسان و تأثیر عمیق آن بر جنبه های مختلف زندگی از جمله انتخاب شغل باید اذعان داشت که رابطه تنگاتنگی بین شغل و شخصیت وجود دارد.

تعریف کار، وظیفه و شغل

کار (work) : مجموعه فعالیت هایی که یک فرد در طول زمان مشخص انجام می دهد.

وظیفه (task) : مجموعه کارهایی که بر عهده یک فرد به خصوص قرار می گیرد.

شغل (job) : مجموعه وظایفی که بر عهده فرد در یک پست قرار دارد و در قبال آن حقوق و دستمزد دریافت می کند.

رابطه فرهنگ و شخصیت

فرهنگ: مجموعه ای از اعتقادات، باورها، آرمان ها، عادات و رسوم و نمادهاست که در گذر زمان شکل می گیرد و جوامع را از یکدیگر متمایز می کند.

۱- فرهنگ برای جامعه همان حکمی را دارد که شخصیت برای انسان

۲- فرهنگ و شخصیت بدون هم معنا نخواهد داشت

۳- فرهنگ جوامع با هم متفاوت است، بنابراین شخصیت ها هم متفاوتند

در یک کلمه فرهنگ تجلی بیرونی اندیشه هاست

ویژگی های فرهنگ

۱- فرهنگ مجموعه ای منظم و سازمان یافته است (ارتباط مستقیم و غیر مستقیم اجزاء آن)

۲- فرهنگ افراد یک جامعه را قادر به پیش بینی رفتار یکدیگر می کند.

۳- فرهنگ آموختنی و اکتسابی است.

۴- فرهنگ وسیله ای برای کنترل اجتماعی است.

۵- فرهنگ پدیده ای پویا، انتقاد پذیر و نسبتاً پایدار است

سطوح رفتار

۱- سطح فردی (شخصیت، احساس، ادراک، نگرش، یادگیری، احساسات و عواطف، هوش و ...)

۲- سطح گروهی (گروه، تیم، ارتباطات، رهبری، قدرت، تعارض و ...)

۳- سطح سازمانی (فرهنگ سازمانی، ساختار سازمانی، تکنولوژی، مشاغل سازمان و ...)

احساس (Sense)

درگیری هریک از گیرنده های عصبی (حواس پنجگانه)

عواطف (Emotion)

تقسیم بندی عواطف (حالات)

۱- خلق و خو (Mood)

احساسی که در مقایسه با هیجان ضعیف تر است، علت آن مبهم است و پایدار است. (مثبت یا منفی)

۲- هیجان

حالاتی شدید که علت خاص دارند و ناپایدارند، نمایان و عملگرا هستند.

نکته: دامنه و طیف هیجانان (عشق، شادی، تعجب، خشم و ...)

ادراک (Perception)

چگونگی برداشت و تعبیر و تفسیر رویدادهای محیطی

رویداد محیطی ← دریافت توسط حواس پنجگانه ← تفسیر و قضاوت ← ادراک

اهمیت ادراک

برخورد و رفتار ما با دیگران به چگونگی ادراک ما بستگی دارد، گاه ممکن است ادراک ما با واقعیت یکی نباشد.

خطاهای ادراکی

اشتباهاتی که در قضاوت و تعبیر و تفسیر ما از رفتار دیگران صورت می گیرد در اصل عدم یکسانی برداشت ما از واقعیت

۱- اثر هاله ای (آگاهی از یک ویژگی فرد مبنای قضاوت درباره دیگر ویژگی های اوست) (مثبت یا منفی))

۲- برخورد کلیشه ای (تعمیم ناروا، تفکر قالبی، استریو تایپ)

قضاوت در مورد فرد بر اساس گروهی که به آن تعلق دارد. (جنس، سن، نژاد، قوم)

راه های کاهش خطای کلیشه ای:

الف) تنوع آموزی (آگاهی از ویژگی های خاص و بالقوه گروه های مختلف)

ب) نظریه تماس (تعامل زیاد با اعضای گروه های مختلف به منظور قضاوت درست تر)

۳- ادراک انتخابی

افراد مایلند رویدادهای محیطی را آنگونه تعبیر و تفسیر کنند که دوست دارند.

۴- دفاع ادراکی

تمایل افراد به نادیده گرفتن اطلاعات ناخوشایند

۵- اثر قالب بندی

چگونگی ارائه اطلاعات از واقعیتی واحد می تواند بر چگونگی قضاوت ما تأثیر بگذارد

جوانی می خواست زن بگیرد به پیرزنی سفارش کرد تا برای او دختری پیدا کند. پیرزن به جستجو پرداخت، دختری را پیدا کرد و به جوان معرفی کرد و گفت این دختر از هر جهت سعادت شما را در زندگی فراهم خواهد کرد.

جوان گفت: شنیده ام قد او کوتاه است!

پیرزن گفت: اتفاقاً این صفت بسیار خوبی است، زیرا لباس های خانم ارزان تر تمام می شود!

جوان گفت: شنیده ام زبانش هم لکنت دارد!

پیرزن گفت: این هم دیگر نعمتی است زیرا می دانید که عیب بزرگ زن ها پر حرفی است اما این دختر چون لکنت زبان دارد پر حرفی نمی کند و سرت را به درد نمی آورد.

جوان گفت: خانم همسایه گفته است که چشمش هم معیوب است!

پیرزن گفت: درست است، این هم یکی از خوشبختی هاست که کسی مزاحم آسایش شما نمی شود و به او طمع نمی برد.

جوان گفت: شنیده ام پایش هم می لنگد و این عیب بزرگی است!

پیرزن گفت: شما تجربه ندارید، نمی دانید که این صفت، باعث می شود که خانمتان کمتر از خانه بیرون برود و علاوه بر سالم ماندن، هر روز هم از خیابان گردی، خرج برایت نمی تراشد.

جوان گفت: این همه به کنار، ولی شنیده ام که عقل درستی هم ندارد!!!

پیرزن گفت: ای وای، شما مرد ها چقدر بهانه گیر هستید، پس یعنی می خواستی عروس به این نازنینی، این یک عیب کوچک را هم نداشته باشد؟؟

۶- تشدید تعهد

تمایل افراد به تکرار تصمیمی که در گذشته گرفته اند، هرچند آن تصمیم برای شرایط کنونی مناسب نباشد.

عوامل مؤثر بر تشدید تعهد:

الف) عامل فردی (عدم تمایل به قبول شکست یا پذیرش راه جدید که ممکن است توام با ریسک باشد)

ب) عامل اجتماعی (ترس از دست دادن اعتبار نزد دیگران)

ج) عامل سازمانی (فرهنگ سازمان خاص، حفظ وضع موجود و مقررات)

۷- اثرات مقایسه ای

قضاوت در مورد ویژگی های یک فرد بر اساس مقایسه آن فرد با فردی که پیش از او ارزیابی شده (مصاحبه دکترا)

۸- خطای نمونه یا نماینده (اثر من سانی)

تمایل به قضاوت مثبت در باره افرادی که ویژگی های مشابهی با ما دارند. (همشهری، همکلاسی، همجنس، هم میهن)

۹- خطای دسترسی

قضاوت در مورد دیگران بر اساس اطلاعاتی که اخیراً از آن ها به دست آورده ایم نه کل اطلاعات

۱۰- خطای پس گویی

تصور فرد از اینکه رویدادی را که رخ داده از پیش پیش بینی می کرده است.

روش های بهبود ادراک

۱- همدلی و همدردی (Empathy- Sympathy)

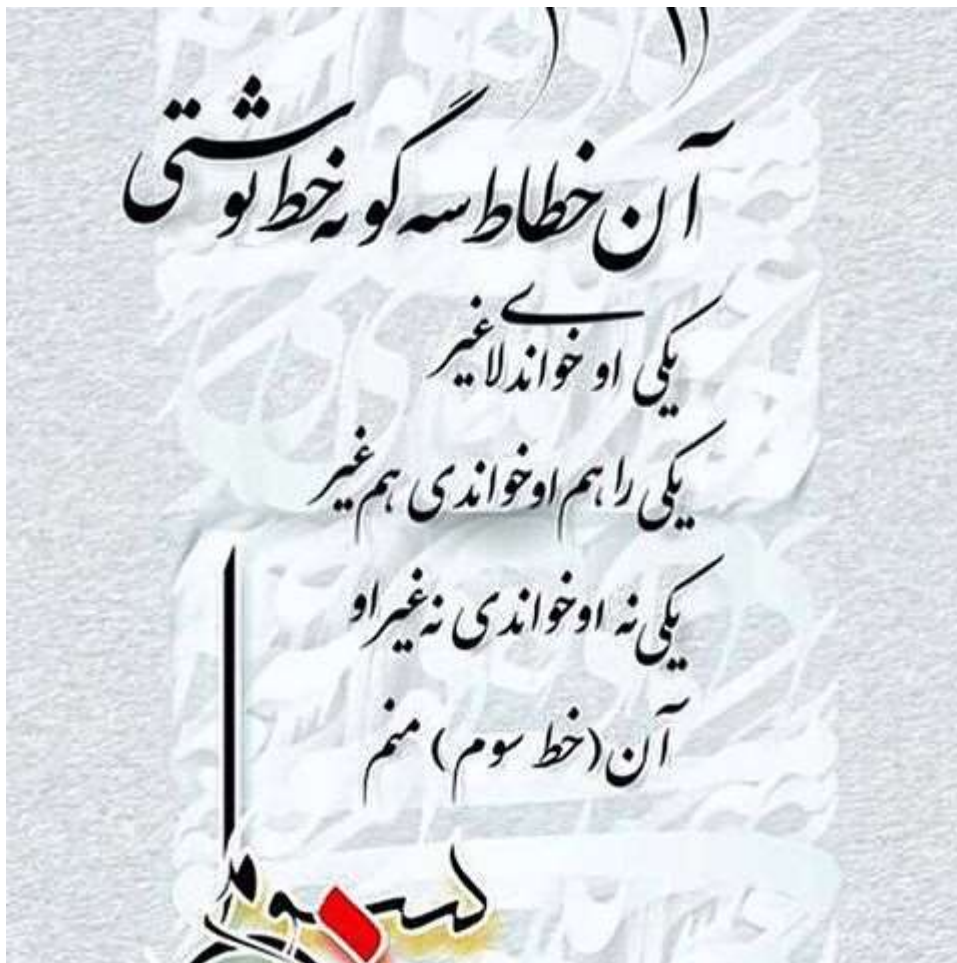
همدلی: توانایی فرد در درک حالات روحی روانی فرد دیگر هنگام انجام یک رفتار است.

همدردی: توانایی فرد در درک حالات روحی روانی فرد دیگر هنگام انجام یک رفتار است + قراردادن خود به جای او و نشان دادن اینکه شرایط او را درک می کند.

۲- پنجره ی جو- هری

دلیل بسیاری از سوء تفاهم ها ادراکات نادرست و نداشتن شناخت دوجانبه افراد از ویژگی ها، حساسیت ها و اولویت های یکدیگر است.

	کم	شناخت فرد از خود	زیاد
شناخت دیگران از فرد	ناحیه کور	ناحیه عمومی	زیاد
	دیگران می دانند فرد نمی داند	هم فرد می داند هم دیگران	
کم	ناشناخته	ناحیه خصوصی	
	نه فرد می داند نه دیگران	فرد می داند دیگران نمی دانند	

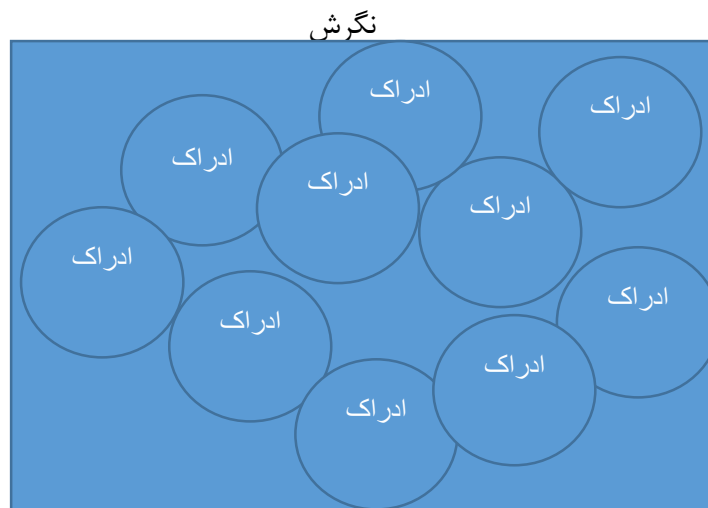
راه های مناسب شناخت فرد از خود و دیگران

- ۱- کمترین مشکلات در ناحیه عمومی (باز) دیده می شود، زیرا افراد از ویژگی های یکدیگر باخبرند
- ۲- در ناحیه خصوصی فرد می تواند به دیگران بگوید که دارای چه ویژگی هایی است تا او را بهتر درک کنند.
- ۳- ناحیه کور از دیگران بخواهد که رفتارهای نادرست او را گوشزد کنند.
- ۴- ناشناخته؟

نگرش (Attitude)

چارچوب ذهنی (مثبت و منفی) همراه با قضاوت (خوب و بد) و احساس (خوشایند و ناخوشایند) در مورد یک چیز

رابطه نگرش و ادراک: نگرش ها چارچوب ذهنی که ادراک در آن قرار می گیرد، بنابر این ادراک ناشی از نگرش ماست.

اجزاء نگرش:

- ۱- جزء شناختی (نوع و میزان آگاهی ما در مورد آن چیز)
- ۲- جزء عاطفی (احساس ما نسبت به آن چیز)
- ۳- جزء رفتاری (قصد ما برای رفتار به شیوه ای خاص در برابر آن چیز)

روش های ایجاد و شکل گیری نگرش

- ۱- تجربه مستقیم (نستله، سن ایچ و ارائه رایگان در همایش ها و همایش های رایگان)
- ۲- ارتباطات اجتماعی (تبلیغات دهان به دهان)
- ۳- مجاورت (نزدیکی یا همزمانی دو چیز موجب سرایت نگرش از یکی به دیگری می شود. مثل عطری که توسط یک ورزشکار تبلیغ می شود).